

زمان ل ئد بی منداان دا ... رزا شوان

زمان گرنترین کرسئی د ربین و گزاشتکردن و گیانندن و تگیشتن. چ ب شوی ئاخاوتنی سزار کی بت یا ب نووسین بت. زمان ککک کی گرنگ ل ککک کانی هر ن ت و ی، بکو ناسنامی ن ت و ی. زمان کرسن ی ب دروستکردنی پردی پ یو ندی و ل ی کگیشتن ل نوان ن ت و کاند. زمانی دروست پ یو ری ی ک می د ق ئد بی س رک و توو کان.

زمان نامرت و ه میش ب زیندووی د م ن ت و، و کو هر ئندام کی گانی مر ف گش د کات، پشد ک و ت و وش گ ل کی تاز د گرت خ ی.

زمانی رسن و شیرینی کوردیشمان، ک نزدیک ی پ نجا ملین کورد ل کوردستان و ل د ر و دا پ ی د و ن. س ر ای ه مو و ئ و پیلانای ک داگیر ک رانی ر گ ز پ رستی کوردستان ب دژای تیکردن و شواندن و ب کاکردن و و لاواکردنی دایان و د یدن، س ر ای ق د غ کردنی خو نندن ب زمانی کوردی ل ز ربی کوردستاندا، ب م ل سای ی خ بات و ت ک شان و ب رگری و خ اگری گ ل قار مان و ک ن د ر ک ماندا، زمانی کوردیشمان خ ی راگرت، زیندوو و قات نامر و هر ب زیندووی د م ن ت و، تا بت زیاتریش گش د کات و زیاتریش د و م ند و ر ن گین و شیرین د بت.

زمان کلیلی گیشتن ب ه ش و د و د رونی منداان. زمان ل ئد بی مندااندا، ئ و وش و واژ و رستان ی، ک نووسری ئد بی منداان، بو دا شتنی بیر ک و ئا مانج کانی، ب ش واز کی س رک و توو ل نووسینی (چیرک، ه نراو ر مان، شان، پخشان) ب کاریان د ه ن ت. د یان خات ب ر د می منداان.

بگومان زمانی نووسین ب منداان جیاوازی ه ی ل گ زمانی نووسین ب گ و ر کان. نووس رانی ئد بی گ و ر کان، ب دوا جوا نکاری و ر وانبژی و ف ن تازی و تا راد ی کیش ب دوا ش واز و بیر ک ی دژ باودا د گ ن. ب م نووس رانی ئد بی منداان ل زمان کی ساد و ساکار و وش باو و واتا زانراو و خ یان نزیک د ک ن و، ب ش واز کی ناسکی ب گر و گیش با ب ت کانیان د از ن ن و.

[illegible]

بە نموونە ئۆ و بابەتانى بە قەناغى تەمەن دە و دوانزە ساھان دە نووسرىن، بە منداھانى قەناغى تەمەن پەنج و شەش ساھان ناگونجەن و قورسەن و ناتوانەن لایان تەبگەن. بە پەچەوانەشەو، ئۆ و بابەت و دەقانەى بە تەمەنى پەنج و شەش ساھان دە نووسرىن. بە دە و دوانزە ساھان سادە و ساکارەن و ھېچ چەتکەیان لەو ەرنەگەرن، چۆنکە ئۆوان ئۆ و قەناغەیان بە جەھەشتوون، لە ئاستەکی ھەشى و زەینى و رەشەبیری بەرزەرەان.

بہ نموونہ ہنراوی (بہ بہ، بچکولی) مامستا (علی
 عدوہا شونم) کہ بہ منداہانی قہاغی باخچی ساوایانی
 نووسیو.. بہ منداہانی حوت ساہان بہسرہو، ہنراوی کی ساکار
 و منداہانی لو تہم نہ گورہ تر شرم لہ خیان دکن کہ لہ
 بہردم ہاوہا کانیاندا بہ ئاوازہو ہنراوی (بہ بہ، بچکولی)
 یان بہ بہنہو.

نووسـځـري پـسـپـځـر و سـځـرکـوتـووی بـواری ئـډـډـبی مـنـډا ځـانی کـورد، پـځـوـیـسـتـځ
تا راد ځـځـکی کـی بـاش زـمـانـزـان بـځـت و ځـار ځـزایـځـکی بـاشی لـځـزـمـان و لـځ
ر ځـزـمـانی کـوردی و لـځ جـوانـکـاری و ر ځـوانـځ
هـځ
ځـار ځـزایـځـی و بـا ځـاد ځـسـتی لـځ زـمـانـډا، هـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځ
پـوخت و پـاراو بـځـمـنـډا ځـانی کـوردـمـان. ځـار ځـزایـځـی لـځ زـمـانـډا تـوانـای
ئـځـو ځـی پـځـد ځـځ
بـیر ځـځ
بـځـرد ځـست مـنـډا ځـانی کـوردـمـان. بـیر ځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځـځ
جـوارچـځـو ځـی دـا ځـشـتن و فـځـرم ځـکی خـراپ و لـوزـډا، بـا بـځـځـځـځـځـځـځـځ
و بـځـچـځ
جـوان تـځـواو ځـځ

کە لە رووی بیرێکە و ناوێکی وێ جوان و مەبەستدارن، بەبەلام بە شەوێکی کاک و کەرچ، یا وشک و رەق و زەق نووسەرێکانیان داشتوون، پێن لە هەبێکی زمانی، منداڵان هیچ چەژیکیان لەوێرناگرن و لەبەرچاویان دێکەون. ئێمەش دێگەبێتەو بە نابەبێدی نووسەرێکانیان لە بواری زمانی کوردی و لە شەوازی جوان و شیرینی داشتن و هەنینەو بە منداڵان.

منداڵانی کوردمان لە رەبی ئێدەبی منداڵانەو، سوودی زمانی زەر وەردەگرن و سامانی وشە و رستەکانیان زیاتر دێت. بە هەبێ زمان پاراویشەو دێتوانن باشتر و جوانتر و تەسەلتر، بە زاری و بە نووسین، گوزارشت لە را و بەچوون و، لە راز و نیاز و لە سەز و هەست و دێسەزی و لە ئێندەشە و خەشەویسی ناخیان و لە خاکی و سادەیی و لە جیهانی پاک و بەگەردی پێ لە سەیر و سەمەرێ خەیان بکەن. بەشەکی شانازی ئێمە دێرئەنجام ئێرەنییە خوازراوانەش، بەر نووسەرانی شارەزایانی زمانی ئێدەبی منداڵانی کوردمان دێکەوت.

(مەکسیم گەرگی) دێت: "دێتوانین بە زمانێکی شیرین و گونجایی دوور لە شەوازی راپەرێزانێاری، بە راشکاوی بە منداڵان بدوین"

کەواتە نابێت نووسەرێ ئێدەبی منداڵان بە زمانێکی فەتازی دوور لە توانا و تەگەبێشتن و وەرگرتنی منداڵان بنووسێت. نابێت بە زەق و ئارەزووی خەبی بنووسێت و بێت. بەبەکو بە زمانی منداڵان و بە پێی حەز و ئارەزووی کانی منداڵان بنووسێت. نەبێت و تەم، بەبەکو بەبێ وتی یا وتیان. زیاتریش بیر لە چەنییەتی نێک چەندەتی بکاتەو. گەرگ ئێوێی کە بزانیەت پێیامەکی ئاراستەیی منداڵان دێکات.

بە کورتی نووسەرێ سەرکەوتووی ئێدەبی منداڵان، ئێو نووسەرێی کە شارەزایی لە

خەسەتەکانی قەناغەکانی منداڵی هەبێت. بەبەتەکانی نووسینەکانی گونجاوبن بە ئێو قەناغە منداڵییە بێیان دێنووسێت. بە شەوازیکی ئاسان و بە زمانێکی پێتی و ناسک و شیرین و روون و رەوان و نەرم و نیا و تەو و پاراو دایان بەبێتە یا بیان هەنێتەو، وشەکانیان سادە و ساکار و باو و اتا زانراوبن، رستەکانیان کورت بن. بیرێکەکانی نووسینەکانی روونین و بە گەر و گەنە بن، گەر کۆرە و پێچ و پێنایان تێدا نەبن. لە ئاستی هەش و بیر و ئێندەشەیی منداڵان بن، لە جیهانی پاک پێ لە هیوا و خەزگەیی خەونی شیرینی منداڵانەو دوو نەبن. ئێگەر نووسینەکانی نووسەرێ

مندایان وان بن، مندایان لایان لووت لا د بن و ب ئ د بی
خایان نازان.

دکتر (علی الحیدری) دت: " ز ر ک م ل مندایان ل سا کان
سرتادا، درک ب هزی وش و جوانی زمان دکن، ل بر ئ و
ب کاره نانی زمانی ل بار و سووک و ئاسان و روان، ل م رج کان
ئ د بی باشی مندایان "

ز ر ب کورتی ل م خا نای خوار و دا، باس ل و سیمای ویستیان
دکن کین ک پیوست نووس رانی بواری ئ د بی مندایان کوردمان،
ل کاتی د شتنی نووسیند کانیان ب مندایان ل ب رچاویان بگرن:

۱- پیوست وش کانیان سووک و ئاسان و واتا زانراوین، ل وش و
واژی نام و واتا ناروون دوور بک و و.

۲- تا بکرت رست کورت و ئاسان ب کار به ن. تا مندایان
بتوان لایان ت بگن.

۳- پشت بستن ب فره نگی زمانی مندایان ب پی ق ناغ کان مندای
و گ ش کردنیان.

۴- ئاستی ر شنبیری و ک م ای تی و توانای ج ست یی مندایان
ل ب رچا و بگرن.

۵- وش کان و رست کانیان، ل زمانی ناوچ یی و بازارای و
ک م نی و ب دوور بن.

۶- گ ر پیوستی کرد، د کرت وش دووبار بکرن و.

۷- ل نووسینی چیرک و شان ب مندایان، پیوست زیاتر پشت ب
دیال گ و ب سیناری ب بستن وک ل گ ان و.

۸- ل نووسیند کانیاندا، ک م ک م ئاستی زمانی ب رز بک ن و، ب
م رجی ک بگونج ت ل گ زین و توانای و رگرتنی مندایان ئ و
ت م نای ک بایان د نووسن.

۹- راستی و دروستی زمان، م رج کی گرن و ه ی ک، ب ئ وای
مندایان بتوان ل ناو ک ب ب ت کان ت بگن و وریان بگرن و
ل م ب ستی کانیان نریک ببن و.

۱۰- ر چا و کردنی نشان کان خا ب ندی و دانانیان ل شو نی
راستیدا. ب ش ز ری نووس رانی ئ د بی مندایان، ئ م
پیوستی یان پشت گو خستوون، د ش ب ئ و بگ ت و ک
شار زایان ل ب کاره نانیان ن ب ت.

۱۱- باشر وای ک نووس رانی ئ د بی مندایان، پ ش ب و کردن وای
نووسیند کانیان، پیشانی زمان زان کی شار زای بواری زمانی کوردی
بدن، ب ئ وای ه ه ه زمانی کانی نووسیند کانیان ب راست بکا ت و،
چونک ه ر ه ه ه کی زمانی و زانیاری زیان کی ز ر ب مندایان

دځگي يان. مندايان زه کوم درک به هه ځان دکان، ئو هه ځان له
هه ش و بيريا نډا دچسپين و راستکردن و يان ئاسان نيه.
هيوای سړک و تن و پشک و تن و داهانان به هه موو نووسه رانی
دسزي بوازی ئدبي مندايانی کوردمان دخوازم..
خزم تکردنيان له م بوار دا خزم تکی پيرز. شایانی ئوپه ی رلر
و خشه ويستی و پزانين.

رزا شوان

نروېج: ۸۰ / يان: ۲۰۱۸